

gemaaide velden worden intensiever. Verre trompetsignalen kondigen met de drie eerste maten van het door de wijziging van één enkele noot in subliem Verlossingsmotief veranderd 1) Avondmaal-thema, het op handen zijn van het begin des derden bedrijfs plechtig aan..... kwart over achten. De zwerftochten van den Speer-verwinnaar spoeden tēn einde. Weldra zal hij op den zoel-zonnigen, luwen Goede Vrijdag-morgen, in zwarte wapenrusting, met gesloten vizier, neêrgeslagen doffen blik, loomen, gebroken tred, in droevig gebukte houding, de Longinus-lans omlaag gekeerd, het Graalgebied betreden.

Ongemerkt en geleidelijk begint de schemer te vallen, zich trapsgewijze uit te breiden, als daalde een onzichtbaar gordijn van fijnen, subtielen aschregen heel langzaam neder. Een grauwgazen sluier schijnt vóór alles heengeschoven te worden. Allengs verdwijnen de warme tinten uit het landschap, terwijl koele dekverftonen er meer en meer de bovenhand in krijgen. Reeds beginnen de bergen in steeds breeder vlakken, machtiger massa's, donkerder, dieper grijsblauw van toon, hun omtrekken scherper tegen de kleuriger lichte lucht af te teekenen. De haast heibrandachtig rosse gloed van de laatste schuins-horizontale stralen der steeds sneller naar de verste bergranden neerzinkende zonnescijf heeft de schaduwen tot buitensporige lengte uitgerekt. Als dunne buiten model-strepen kruipen zij bijna over de geheele breedte der velden en akkers heen, steeds langer en smaller, steeds verder loopend, zich meê krommend met de ondulerende bochten van het hellend vlak der heuvelruggen. In den dieper wordenden schemer toont het landschap ruimer, wijder, grootscher. Trapsgewijze worden de détails weggewischt; geleidelijk verdwijnt het eene na het andere, in de massa opgaande. Op een enkel stadsvenster flonkeren geelroode vonken der laatste zonnestrallen met „une lueur d'incendie”, gelijk Zola zegt. Hier en daar verrijzen de eerste sporen van den dungrijzen nevelsluier des uit velden en heuvels opstijgenden dauws: het uur waarop de veldarbeiders huiswaarts keeren. Een verrukkelijk verkwikkend, met geuren bezwangerd, wangenstreepend koeltje is de voorbode der opvallend snelle temperatuur-afkoeling, die in berglanden haast gelijktijdig met zons- ondergang pleegt in te treden. De eerste weldadige natuur-verkoeling sedert ons opstaan! Op zoo'n oogenblik begrijpt men het raffinement van de gewoonte der zuidelijke volken, die 's zomers eerst tegen den avondschemer beginnen te leven.

In de weerkaatsing van den roodgelen hemel gelijken de nog van de ingeslonken, bijna opgedroogde plasjes overgebleven droppels roodgouden stippen. Welhaast zullen de eerste lichtjes als vurig gloeiende spijkers, beneden, tegen de al onbestemder, somberder wordende massa van het stadje beginnen af te steken. Welk heerlijk poëtisch Stimmungsbild schiep onze

1) De een groote seconde klimmende bes, in plaats van de vroegere g (na as), voor 't eerst na Parsifal's innig-gevoelig: «des Grales heil'gen Speer». Een der eenvoudig-heerlijkste, diep-betekenisvolste motiefwijzigingen bij Wagner, die 't «los von der Erde Druck» der «Selige Knaben» bij Faust's hemelvaart schijnt weer te spiegelen.